

قیام سی تیر سال ۱۳۴۱ در پی قیام سی تیر علیه استعمار

بنام خدا

قیام سی تیر فریاد کوبنده ملتی در بند بر علیه سیاستهای استعماری قدرتهای خارجی بود و آنتیپان بود که مردم به صحنه آمدند و در سنگرهای مقاومت مردمی در جهت کسب حقوق از دست رفته و پایمال شده خویش به مبارزه با بی عدالتی ها پرداختند با نگاهی گذرا بر حوادث و جریانات قیام سی تیر می توان نقش عظیم روحانیت راستین شیعه را در آن زمان به رهبری آیت الله کاشانی در بسیج همگانی مردم که علاوه بر جنبه عدالتخواهی از پشتوانه عمیق مذهبی نیز برخوردار بودند، درک نمود.

در اینجا مروری کوتاه می نمایم بر قیام سی تیر باشد تا سهم کوچکی در روشن ساختن زمینه ها و بیامدهای این واقعه خونین داشته باشیم. از نخستین روزهای بازگشت آیت الله کاشانی از تبعید به جهت انتخاب در مجلس تحت تاثیر آراء عمومی و مصونیت پارلمانی ایشان و شروع مبارزات نفت آغاز می کنیم. از بازگشتی که با استقبال سیل خروشان جمعیت مواجه گشت که خود از چنان اهمیتی برخوردار بود که همانند یک رویداد تاریخی بزرگ منشاء بیداری آندسته از مردم نا آگاهی گردید که هنوز در خواب غفلت بودند و بدینگونه همه مردم را در صف واحدی برای نبرد با استعمار انگلستان قرار داد. ذکر این مطلب از آنجهت است که نشان دهیم مبارزان رهبران روحانی و سیاسی آن زمان یعنی آیت الله کاشانی و دکتر مصدق چه نقش مهمی در بیداری ملت ایران داشته است و تا چه اندازه در آماده سازی افکار عمومی و ایجاد زمینه مبارزات ضد استعماری موثر بوده است. در تعقیب همین مبارزات بود که بالاخره مجلس شانزدهم پس از یک ماه مبارزه مستمر و طولانی تحت رهبری هسته ای مجشک از آیت الله کاشانی و دکتر مصدق و تحت تاثیر افکار عمومی رای به ملی کردن صنعت نفت داد و آرزوی دیرینه ملت بدینوسیله تحقق یافت و از شرکت غاصب انگلیس - خلع بد به عمل آمد. پیروزی ملت ایران که طلا به دار نهضت های ضد استعماری در خاورمیانه بود باعث شد که ملت های منطقه از آن حسن استقبال و هشدار و رنگ خطری در برای استعمارگران خارجی لذا آنان در صدد

برآمدند این مشعل آزادی بخش را خاموش سازند تا هم آب رفته را به جوی باز آرند و هم درس عبرتی باشد برای سایر ملت های منطقه و بدینوسیله بود که با طرح نقشه قبلی و کمک ایادی داخلی خود مقدمات استعفای دکتر مصدق (ظاهراً بسبب عدم موفقیت در جهت کسب پست وزارت جنگ) و موجبات روی کار آوردن قوام، این دست نشانده استعمار و نوکر حلقه بگوش دربار شاه، را فراهم کردند. دکتر مصدق بدنبال استعفای خویش به خانه رفت. استعفای وی مخفیانه و بدون

مشورت با آیت الله کاشانی رهبر روحانی سیاسی مردم و بدون اطلاع مردم بود، قوام با شعار جدایی دین از سیاست به صحنه آمد و مردم متعجب از عدم حضور مصدق در صحنه با تهدید قوام مواجه گشتند و بدینگونه بود که آیت الله کاشانی به تنهایی به پا خاست و با اعلامیه های کوبنده خویش و دعوت مصدق به بازگشت در صحنه، مقدمات قیام مردم را فراهم نمود. قوام که می گفت «بدون بازداشت آیت الله کاشانی امکان جلوگیری و کنترل مردم نیست» علیرغم مصونیت سیاسی رهبری مذهبی مردم، دستور به بازداشت آیت الله کاشانی داد ولی مردم که تا شعاع صدمتری خانه ایشان را در پناه داشتند از این اقدام جلوگیری نمودند و آیت الله کاشانی در ۲۹

* با کناره گیری روحانیت و در نتیجه انفعال و چند دستگی مردم، زمینه های پیروزی کودتای ۲۸ مرداد علیرغم هشدارهای مکرر کاشانی به مصدق و پیش بینی کودتا، فراهم گشت.

تیرماه در مصاحبه ای مطبوعاتی گفت اگر قوام استعفا ندهد من خودم کفن می پوشم و پیشاپیش مردم حرکت خواهم کرد» و بدینگونه بود که در پی

عدم استعفای قوام و عدم حضور مصدق در صحنه مبارزه، در ۳۰ تیرماه ۱۳۳۱ مردم قیام خویش را به رهبری یک روحانی که نه ارتش داشت و نه نیروهای منظم نظامی، ولی تهدید او بگونه ای بود که گویی تمامی نیروهای انتظامی و ارتش را در زیر فرمان خود دارد، به نمایش گذاردند. قیام با بجای نهادن شهدائی چند، تا ظهر روز سی ام تیر به بررشت و پیروزی آن منتهی گشت. در طی درگیریها، قوام متواری گشته و ارتشیان نیز به دستور شاه برای حفظ قوای خویش جهت دفاع از خطراتی که ممکن بود متوجه سلطنت وی نیز شود به یادگانهایرگشتند و بدینگونه بود که مردم قوام را سرنگون و مصدق را مجدداً به نخست وزیری برگزیدند مصدق بعد از گذشتن فرلز و تشبیها و پیروزی قیام، بازگشت و مسئولیت وزارت جنگ را نیز بعهده گرفت، شاه نیز در این میان چاره را درسکوت دید. با نخست وزیری مصدق با اینکه او با استعفای خویش تمامی امکاناتی را که در دست مردم بود و آنان به او سپرده بودند بدست قوام داده و بی تردید در صورت شکست قیام نه تنها خطری متوجه او نبود بلکه این آیت الله کاشانی بود که محاکمه و مجازات می گشت، آیت الله کاشانی خود را از انتصابات کنار کشید ولی طی پیامی به مصدق هشدار داد که «با وجود رای اعتماد مجلس شانزدهم شما اکنون به واسطه خون شهدا نخست وزیر شده اید و از روی بدن شهدا حرکت کرده اید و از این پس هیچ غلر و بهانه ای از شما مورد قبول نیست و من هیچگونه مسئولیتی را در رابطه با شما به عهده نمی گیرم» یعنی آیت الله کاشانی به مصدق فهماند که دیگر توجیه کننده اعمال او نخواهد بود. با افتادن قدرت به دست مصدق و با توجه به اینکه وی از مجازات قاتلین شهدای ۳۰ تیر خودداری کرده و با انتصابات نابجا (بعنوان مثال سپردن مقام معاونت وزارت جنگ که با مبارزه ایشان گرانه مردم به دست آمده بود به سرشگر و نوق فرمانده زاندارمری و مشور نظامی قوام که از عوامل سرکوب مردم بود اسرار بر آن و بعضاً اتخاذ مواضع سازشکارانه مصدق که از افکار ملی گرایانه وی نشأت می گرفت) شکاف عمیقی بین دولت مصدق و روحانیت

یادی از روحانی نستوه

شهید

شیخ علی اندرزگو

❁ شیخ از درک این موضوع غافل نبود که انحراف در اندیشه، تمامی مبارزات او را به نابودی خواهد کشاند، لذا در عین مبارزه به تحصیل علوم دینی مبادرت می نمود.

علیه رژیم به اعدام انقلابی متصور نخست وزیر شاه مبادرت ورزیدند.

شیخ از درک این موضوع غافل نبود که انحراف در اندیشه، تمامی مبارزات او را به نابودی خواهد کشاند، لذا در عین مبارزه به تحصیل علوم دینی مبادرت می نمود از این جهت حوزه علمیه را به عنوان پایگاهی برای مبارزه انتخاب کرده بود شهید اندرزگو در سال ۵۱ بدنبال دستگیری تنی چند از یارانش، زندگی مخفی را آغاز نمود و پس از مهاجرت به خارج با طرحی برای ترور شاه معدوم به ایران بازگشت اما سرانجام در ۳۰ تیر سال ۵۶ که مصادف با ۱۹ رمضان بود به محاصره عمال ساواک گرفتار آمد و دگر بار نوزدهم خونین رمضان شاهد شهیدی دیگر از تبار علی ابن ابیطالب (ع) گشته در سالروز شهادت این روحانی مبارز و نستوه با توفیق بیمودن راهش، یادش را گرامی می داریم

والسلام

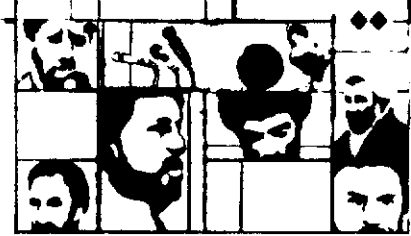
بسم الله الرحمن الرحيم
من المومنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله عليه...
ملت مسلمان ایران هرگز خاطره فداکاریها و ایثارگریهای کسانی که در دل سیاه شب بر علیه ظلمت و تاریکی رژیم منحوس بهلوی شوریدند و حماسه ها آفریدند را فراموش نخواهد کرد.
شهید شیخ علی اندرزگو که از مبارزان مکتب توحید بود عمر خود را در راه تحقق آرمان و هدفش که جز اسلام عزیز چیز دیگری نبود سپری و سرانجام خفاشانی که تحمل نور، برایشان گران می آمد او را نیز به غایت آرزویش که شهادت و پیوستن به لقاء الله بود رساندند بعد از قیام ۱۵ خرداد بود که با جمعی از یارانش در جمعیت های مولفه گرد هم آمدند تا حرکتی نوین و نشأت گرفته از خون شهدای ۱۵ خرداد را در برخورد مسلحانه با رژیم آغاز نمایند، اندرزگو از جمله عناصر آن تشکیلات بود که در تدارک این مهم در کنار شهید بخارانی نیک نژاد، امانی... می کوشید و در اولین اقدام خود

به رهبری آیت الله کاشانی ایجاد گشت و از همینجا بود که روزنه های شکست قیام بعد از پیروزی آن با جدائی روحانیت گشوده گشت که در این نهضت نیز همانند دیگر نهضت های مردمی ایران از قبیل نهضت تنباکو و نهضت مشروطیت و... و بالاخره انقلاب شکوهمند اسلامی ایران نقش اساسی در برانگیختن مردم و رهبری آنان و جهت بخش مداوم به مبارزاتشان را بعهده داشته است و با توجه به اینکه سنگرهای مقاومت مردم در آن روزها جبهه ای متشکل از انبوه روحانیون و طلاب علوم دینی و کسانی بود که ندای پیشوای مذهبی خود را لبیک گفته بودند، قیامی که دست مردم از بندرسته ایران

- مصدق با استعفای خویش تمامی امکاناتی را که در دست مردم بود و آنان به او سپرده بودند بدست قوام داد و بی تردید در صورت شکست قیام نه تنها خطری متوجه او نبود بلکه این آیت الله کاشانی بود که محاکمه و مجازات می گشت.

و با یابرداری مردانه آنان در مقابل توطئه ها و دسائس مختلف، در پشتیبانی از مبارزات و مواضع خداستعماری رهبران روحانی و سیاسی خویش توانسته بود استعمار انگلیس و آمریکا را مجبور به عقب نشینی و تسلیم کند و نیروی لایزال ملت را در مصاف با استعمار و یابرداری اش به نمایش بگذارد. در انتها با کناره گیری روحانیت و در نتیجه انفعال مردم و چند دستگی آنان، زمینه های پیروزی کودتای ۲۸ مرداد علیرغم هتداهای مکرر آیت الله کاشانی به مصدق و پیش بینی کودتا در روزهای قبل از آن فراهم گشت، دریغا که اگر پاس این فداکارهای روحانیت و ایثار پیایی مردم نگاهداشته می شد، کودتای ۲۸ مرداد هیچگاه به بقیه در صفحه ۶۹

دیدگاه‌ها

* مرتضی فضلعلی - نماینده مردم گرمسار

امیدواریم مسئولیتها، در دست صالحین امت قرار گیرد

ما در بین مسئولین مغزهای متفکر و خلاق زیادی داریم. قلبهای تپنده و دلسوز و با عشق و اخلاص زیاد داریم. چرا برخی کارهای مهم و درعین حال حساس بدون مشورت صاحب نظران و بدون مشورت اهل خیره دلسوز انجام میشود که نباید بشود؟ آزاد کردن برنج و سیستم توزیع کالاها را باجه کسی مشورت کردند؟ آخر مسأله اصلی ملت ما امروز جنگ است، این خیانت است که با سماجت در اعمال بعضی سیاستهای خام و ناپخته و حساب نشده افکار مردم را از هدف اصلی منحرف کنیم و امیدواریم که انتقادهای سازنده نمایندگان و همفکری مستمر این دولت و مجلس بتواند اشکالات را از جلوی پای مردم بردارد و مسئولیتها که امانات الهی هستند، بدست صالحین امت قرار بگیرند.

* محمد سلامتی - وزیر کشاورزی

سیاست وفور ما را خودکفا نمیکند

ما باید در زمینه سیاست واردات حساسیت زیادی بخرج دهیم، ما وقتی که سیاست وفور را اعمال بکنیم این سیاست نمیتواند ما را خودکفا بکند. ما وقتی که گندم را کیلویی ۱۵ ریال بدست کشاورز بدهیم، آن کشاورز رغبت نمیکند که گندمی تولید کند که برای خودش کیلویی ۲۵ ریال تمام می شود. چرا که هزینه های تولید در کشور ما بالاست. و مازمانیکه از واردات بزنیم، امکانات ارزی، حمل و نقل و بندری، و دیگر امکانات در اختیار تولید میگذاریم و تولید رشد پیدا میکند. ما وقتی بنادرمان فلج است، باید همان امکانات ارزی مربوط به واردات را در اختیار تولید بگذاریم. یعنی اگر بعوض واردات، تراکتور، کود بیشتر و سایر امکانات را در اختیار کشاورزان قرار دهیم، قطعاً تولید افزایش پیدا خواهد کرد.

* یونس محمدی - نماینده مردم خرمشهر و شادگان

هرکس به قوانین جمهوری اسلامی عمل نکند باید کنار برود

آیا عمل نکردن به رأی کمیسیون اصل ۹۰ موجب تضعیف آن و در نهایت تضعیف مجلس نمیکند؟ آیا مردم را بدبین نمیکند؟ هدف ما حفظ جمهوری اسلامی و اسلام است نه حفظ افراد. هرکس که به قوانین جمهوری اسلامی عمل نکند باید کنار برود. چرا باید از کسیکه به تشخیص کمیسیون اصل ۹۰ از قانون تخلف کرده حمایت شود؟ آیا این حمایت از قانون شکنان برای انقلابمان خطرناک نیست؟ آیا باید از یک فرد حمایت شود و چندین هزار نفر را از دست داد. اگر بعضی از مجریان به قوانین عمل نکنند و به رأی کمیسیون اصل ۹۰ هم بی اعتنائی کنند آیا میتوان سلطت را قانونی اداره کرد؟

* علی اکبر ناطق نوری - وزیر کشور

از نظر ما مسلم است که نظریه کمیسیون اصل ۹۰ لازم الاجرا نیست

این تذکر (تذکر ۱۱۰ تن از نمایندگان مجلس مبنی بر برکناری سرپرست بنیاد امور مهاجرین جنگی) همچون تذکرات معمولی است که از طرف نمایندگان محترم مجلس به تمام وزارتخانه ها داده میشود و در رابطه با بنیاد نیز به علت اختلاف نظری که بین وزارت کشور و نمایندگان مناطق جنگی وجود داشته پرونده به کمیسیون اصل ۹۰ کشیده شده و این کمیسیون هم نظری داده، منتهی بلحاظ اینکه آییننامه اجرایی مشخصی ندارد، از نظر قانون مشخص نیست که نظریه کمیسیون اصل ۹۰ لازم الاجرا است یا نه و اگر مجری متخلف بوده این تخلف را چه کسی باید رسیدگی نماید؟

آنچه از نظر ما مسلم است، حکم نمیتواند بکنند و رأی قاطع درباره مسایل بدهند و بنظر میرسد نمایندگان این نکته را در نظر نگرفته و فکر کرده اند رأی کمیسیون اصل ۹۰ لازم الاجراست و تذکر داده اند که این رأی را وزارت کشور اجرا نکرده است.

* مرتضی محمودی - نماینده مردم قصر شیرین

هر روز که عمر وزارت شما می گذرد در رفع مشکلات جنگزدگان مایوس می شوم

... آیا این نوع موضعگیری درباره تذکرات نمایندگان بی ارزش کردن و سبک کردن و بی خاصیت جلوه دادن حق قانونی نمایندگان یعنی در واقع حق مردم نیست؟ درثانی امضاء و خواسته ۱۱۰ نماینده محترم آنها از نخست وزیر نه از شما برادر محترم، یک تذکر معمولی نیست بلکه یک تنفیذ و تایید رأی کمیسیون محترم اصل ۹۰ است...

برادر محترم آقای وزیر کشور، اینکه فرموده اید معلوم نیست که رأی کمیسیون اصل ۹۰ لازم الاجراست یا نه و... آیا واقعا شما میخواهید بر اساس قانون عمل کنید یا میخواهید برای فرار از اجرای رأی کمیسیون و خواست نمایندگان بدنبال آئین نامه بگردید؟ خود قضاوت کن. کسی که باسول قانون اساسی مثل همین اصل ۹۰ این همه بی توجهی میکند، آئین نامه را می خواهد باجرا در بیاورد؟

... حق بود اعضا محترم کمیسیون اصل ۹۰ پس از مصاحبه وزیر محترم کشور استعفا میدادند. زیرا چرا بنشینند و این همه زحمت متحمل بشوند و کار غیر لازم الاجرا انجام دهند؟

... حقیقت امر اینست بر خلاف آغاز وزارت جنابعالی هر روز که از عمر وزارت شما میگذرد شخص من در رفع مشکلات استانی در رفع مشکلات جنگزدگان مایوس میشوم. زیرا این جنابعالی بوده اید که حتی یکقدم موافق تذکرات بر حق نمایندگان مناطق جنگی بر نداشته اید.

* فواد کریمی - نماینده مردم اهواز

بجای آزاد کردن کالا، کالا را به تعاونیها بدهید

همه جا مساله توزیع لوازم خانگی وجود دارد ولی در استان خوزستان بازار سیاه داغ تر و خصوصا مشکل تامین کالای خنک کننده ک در گرمای طاقت فرسای استان خوزستان مشکل حیاتی است، این مشکل حادتر است.

آقای شفیق (معاون وزارت بازرگانی) مصاحبه کرده اند که ما در خوزستان کالای خانگی را آزاد